

УДК 330.322:338.432

DOI: <https://doi.org/10.32851/2708-0366/2020.1.4>**Кирилов Ю.Є.**

доктор економічних наук, професор,
Державний вищий навчальний заклад
«Херсонський державний аграрний університет»

Kyrylov Yuri

State Higher Educational Institution
«Kherson State Agrarian University»

**ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО
МЕХАНІЗМУ ІНВЕСТУВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ**
**FORMATION OF EFFECTIVE ORGANIZATIONAL-ECONOMIC MECHANISM
OF INVESTMENT AGRICULTURAL SECTOR OF UKRAINE**

За результатами дослідження стану та тенденції інвестиційної діяльності в аграрному секторі економіки України обґрунтовано необхідність формування ефективного організаційно-економічного механізму інвестування його розвитку. Висвітлено основні теоретичні позиції й практично-методичні розробки щодо формування інструментів організаційно-економічного механізму інвестування аграрної галузі. Визначено чинники формування сприятливого інвестиційного клімату, залучення іноземного капіталу та інвестиційних ресурсів до аграрного сектору. Сформульовано основні завдання макроекономічного регулювання інвестиційних відносин в аграрному секторі. Виявлено і рекомендовано напрями активізації інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств через удосконалення складових державної аграрної політики. Запровадження запропонованого організаційно-економічного механізму інвестування аграрного сектору економіки України забезпечить сприятливий інвестиційний клімат та залучення іноземних інвестицій в обсягах, необхідних для його повноцінного розвитку в умовах глобалізації.

Ключові слова: *інвестиції, організаційно-економічний механізм інвестування, аграрний сектор, економіка України, інвестиційні процеси, інвестиційна політика, інвестиційна діяльність, інвестиційний клімат, інвестиційне забезпечення розвитку аграрної сфери.*

По результатам исследования состояния и тенденций инвестиционной деятельности в аграрном секторе экономики Украины обоснована необходимость формирования эффективного организационно-экономического механизма инвестирования его развития. Освещены основные теоретические позиции и практически-методические разработки

по формированию инструментов организационно-экономического механизма инвестирования аграрной отрасли. Определены факторы формирования благоприятного инвестиционного климата, привлечения иностранного капитала и инвестиционных ресурсов в аграрный сектор. Сформулированы основные задачи макроэкономического регулирования инвестиционных отношений в аграрном секторе. Выявлены и рекомендованы направления активизации инвестиционной деятельности сельскохозяйственных предприятий путем совершенствования составляющих государственной аграрной политики. Внедрение предложенного организационно-экономического механизма инвестирования аграрного сектора экономики Украины обеспечит благоприятный инвестиционный климат и привлечение иностранных инвестиций в объемах, необходимых для его полноценного развития в условиях глобализации.

Ключевые слова: инвестиции, организационно-экономический механизм инвестирования, аграрный сектор, экономика Украины, инвестиционные процессы, инвестиционная политика, инвестиционная деятельность, инвестиционный климат, инвестиционное обеспечение развития аграрной сферы.

The study status and trends of investment in the agricultural sector Ukraine necessity of forming an effective organizational and economic mechanism of investment development. The basic theoretical positions and practical methodological development tools on the formation of organizational and economic mechanism of investment agricultural sector. Factors creating a favorable climate investytsynoho, attract foreign capital and investment resources to the agricultural sector. The basic task of macroeconomic regulation of investment relations in the agricultural sector. Identified and recommended directions stimulate investment farms by improving components of the state agricultural policy. Implementation of the proposed organizational and economic mechanism of investment agricultural sector of Ukraine will provide a favorable investment climate and attracting foreign investment to the extent necessary for its full development under globalization. The strategically important task of forming an organizational and economic mechanism for investing in agriculture is the implementation of a prudent investment policy in the industry, which should become one of the main factors for getting out of the investment and technical crisis that the agrarian sector of the economy has fallen into. At all levels of investment management in agriculture (national, regional, rayon and enterprise levels) it is necessary to develop concepts, approve plans for the development of investment activities (investment projects), audit their implementation and adjust, in accordance with the current situation of agricultural and economic development in general. An important component of the organizational and economic mechanism of investment at the level of national and regional economies is investment policy. Implementation of the latter involves the provision of government guarantees to investors and protection of investments; state support for high-efficiency projects from extrabudgetary sources; creation of an information database of the investment and investment goods market; effective search for partners, which is determined by the criteria for the evaluation and selection of investment projects, negotiations and investment contracts; risk insurance systems.

Key words: investment, organizational and economic mechanism of investment, agriculture, Ukraine's economy, investment processes, investment policy, investment, investment climate, investment provision of agricultural areas.

Постановка проблеми. Розвиток аграрного сектору економіки України в умовах глобалізації потребує масштабного й ефективного інвестиційного забезпечення. Формування дієвого економічного механізму інвестиційного розвитку аграрної сфери як рушійної сили соціально-економічного прогресу – чи не найважливіша складова загального процесу позитивного розв'язання зазначеної проблеми в умовах глобалізації світової економіки, інтеграції України до ЄС та періодичного виникнення кризових явищ в національному господарстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фундаментальні дослідження інвестиційного процесу в умовах ринку висвітлено у працях Дж. Кейнса, І. Фішера, У. Шарпа, А. Пересади, І. Бланка та ін. Питання вирішення проблеми ефективності залучення інвестицій в аграрний сектор економіки України, державного регулювання, формування інвестиційного клімату та реалізації інвестиційної політики в сільському господарстві присвячені науковій праці багатьох дослідників, зокрема, М.Я. Дем'яненка,

О.А. Бондаренка, О.П. Бондарчука, С.О. Гуткевич, О.В. Крисального, П.Т. Саблука, М.І. Кісіля, М.М. Кропивко, М.Ю. Коденської, О.М. Могильного, Г.М. Підлісецького, А.В. Чупіса, В.В. Юрчишина, О.М. Шпичака та ін.

Постановка завдання. Метою статті є обґрунтування концептуально теоретичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо формування ефективного інвестиційного механізму розвитку аграрного сектору національної економіки в умовах глобалізації, визначення факторів інвестування та пошук можливих джерел інвестиційних проектів аграрної сфери, розробка рекомендацій щодо покращення інвестиційного клімату та стимулювання надходження інвестицій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Іноземні інвестиції – цінності, що вкладаються іноземними інвесторами в об'єкти інвестиційної діяльності відповідно до законодавства України з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту [4]. Залучення іноземних інвестицій дає змогу країні-реципієнту отримати ряд вигод, основними з яких є поліпшення платіжного балансу; трансфер новітніх технологій та ноу-хау; комплексне використання ресурсів; розвиток експортного потенціалу і зниження рівня залежності від імпорту; досягнення соціально-економічного ефекту (підвищення рівня зайнятості, розбудова соціальної інфраструктури тощо). Водночас, використання іноземних інвестицій для країни є потенційним джерелом загроз, таких як експлуатація сировинних ресурсів та забруднення навколишнього природного середовища, підвищення рівня залежності країни від іноземного капіталу, зниження рівня конкурентоспроможності вітчизняних товаровиробників, трансфер капіталу за кордон.

Головною причиною низького рівня інвестиційної активності в аграрному секторі національної економіки є незавершеність законодавчого врегулювання, надмірний податковий тиск, вплив на виробництво природно-кліматичних умов, недотримання українськими партнерами договірних зобов'язань та інші чинники, що формують інвестиційний клімат держави, який в Україні має позитивні і негативні прояви. Негативними чинниками є: відсутність податкових пільг для іноземних інвесторів та дієвої системи страхування ризиків, недорозвиненість інфраструктури села (дороги, зв'язок, комунікації), мережі комерційних банків, кредитних спілок у сільській місцевості, відсутність розвинутої інфраструктури ринку та розвитку системи маркетингу для реалізації сільськогосподарської продукції, нестійкість рівня цін. До позитивних можна віднести те, що на правовому рівні практично не існує обмежень щодо обсягів інвестування, створено кращі умови для руху капіталів, підприємствам з іноземними інвестиціями дозволено використовувати метод прискореної амортизації з підвищенням діючих норм не більше, ніж у два рази [7]. Динамічна економіка, значні ринки збуту, дешева і якісна робоча сила, стратегічне розміщення, різноманіття ресурсів віднесено до причин інвестувати у розвиток економіки України в цілому та, зокрема, аграрний сектор [1].

До десятки основних країн-інвесторів економіки України, на які припадає більше 80% загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр, Німеччина, Нідерланди, Російська Федерація, Австрія, Велика Британія, Віргінські Острови, Франція, Швеція, Швейцарія. Загалом інвестиції надходять більше ніж з 120 країн світу. Основними інвесторами іноземного капіталу в Україну є країни ЄС. В Україні простежується нераціональний розподіл іноземних інвестицій між галузями економіки. Велика увага зосереджена на інвестуванні фінансової діяльності (33,1% загального обсягу прямих іноземних інвестицій в Україну) та переробної промисловості (виробництво металевих виробів – 12,3%, харчових продуктів – 4,2%, хімічна промисловість – 2,8%, машинобудування – 2,5%, енергетика – 1,4%) [1]. У розвиток сільського господарства у 2013 р. було інвестовано менше 2% загального обсягу іноземних інвестицій.

Основними інвесторами в агропромисловий комплекс України є фірми Нідерландів, Кіпру, Великобританії, Швеції, США, Німеччини, Франції, Росії та Австрії. У даній ситуації вибір конкретної країни для здійснення інвестицій стає непростим завданням

топ-менеджерів транснаціональних корпорацій та інвестиційних фондів, які користуються рейтинговими оцінками авторитетних міжнародних інституцій як основи для обрання тієї чи іншої країни об'єктом для капіталовкладень. Потреба аграрного сектору економіки України в інвестиціях різних видів неоднакова. Найбільшу цінність мають нові технології устаткування, ноу-хау, вільно конвертована іноземна валюта. З іншого боку, можливості вкладення тих чи інших видів інвестицій часто різні в різних іноземних інвесторів у залежності від країни походження. Виходячи з такого контексту, проблему залучення іноземних капіталів в аграрну сферу доцільно розглядати диференційовано – за інвесторами з економічно розвинутих країн та з інших країн світу. Підприємці з економічно розвинутих країн Європи й Америки володіють найбільш цінними для національного аграрного сектору потенційними інвестиціями. У той же час вони вимагають вищих гарантій для вкладення своїх капіталів.

Залучення як вітчизняних, так й іноземних інвестицій залишається на сьогодні актуальним у розв'язанні першочергових завдань зростання аграрного сектору економіки і є важливою складовою його входження до світових господарських зв'язків [2]. При цьому питаннями, що потребують вирішення залишаються: високі ризики, пов'язані із специфікою сільського господарства; низька інвестиційна привабливість галузі та підприємств, нерозвинена інфраструктура; високий рівень кредитних ставок комерційних банків; неусталена політика державного втручання та регулювання, яка не додає впевненості потенційним інвесторам. Для широкомасштабного залучення іноземних інвестицій найважливіше значення мають макроекономічні важелі впливу держави на реалізацію інвестиційної привабливості економіки країни, що покликані компенсувати недоліки загальноекономічної кон'юнктури і підсилити інвестиційну привабливість аграрної галузі. Ефективна національна політика в сфері залучення іноземних інвестицій повинна включати низку стимулюючих важелів, зокрема для сільського господарства – державну (в тому числі бюджетну) підтримку. Одним із напрямів кардинального збільшення іноземних інвестицій мають бути суттєві зміни технологічної структури сільськогосподарського виробництва на основі його «екологізації». Варто відпрацювати єдині правила інвестування розвитку виробництва в аграрному секторі, яких би дотримувалися іноземні інвестори, і закріпити їх у міжнародних договорах. У зв'язку з цим необхідно переорієнтувати державну інвестиційну та податкову політику щодо вдосконалення механізму залучення екоінвестицій. Також законодавча база має створювати передумови підвищення частки довгострокових вкладень, що дозволить здійснити структурну і технологічну перебудову сільськогосподарського виробництва.

Західноєвропейські інвестори шукають місце для розміщення нового виробництва та базу для експансії на динамічні ринки Східної Європи, підприємці з країн СНД прагнуть виходу на Європейський та світовий ринок. За цих умов Україна, що межує з економічними культурами як Заходу, так і Сходу, виокремлюється привабливим самостійним середовищем для ведення бізнесу, ідеальним плацдармом для виробництва товарів та послуг, орієнтованих на обидва ринки [3].

Основним завданням макроекономічного регулювання інвестиційних відносин є трансформація порівняльних переваг щодо розширення потужностей в аграрному секторі у конкурентні переваги: низькі стартові умови організації виробництва можуть бути для інвестора позитивним свідченням, що інвестиції у поліпшення умов виробництва (зниження рівня матеріало-, енерго-, фондомісткості, підвищення продуктивності праці) забезпечать конкурентоспроможність кінцевого продукту; низький рівень цін, тарифів, заробітної плати, частки ресурсів у собівартості продукції, розглядається, як можливість підвищення ефективного виробництва, зменшення собівартості продукції; високий рівень рентабельності виробництва окремих галузей може сприяти підвищенню конкурентоспроможності активності інвестора в ній. З усіма цими

складниками економіка України має дуже привабливі умови: дешеві ресурси, можливість знижувати їх частку споживання та ефективність використання, можливість модернізувати, технічно та технологічно оновлювати виробництво, реорганізувати підприємства, підвищувати рівень інноваційності, оновлення основних фондів та ін.

Міжнародне й українське законодавство передбачає можливість використання різних механізмів залучення іноземних інвестицій. Серед основних із них: створення спільних підприємств; стратегічних альянсів та вільних економічних зон; здійснення інвестицій на основі лізингу та концесій; викуп пакетів акцій; придбання існуючих та створення нових підприємств спільно з іноземними партнерами, а також заснування власних підприємств, що повністю належать ТНК тощо. Заслугує на увагу такий спосіб залучення іноземних інвестицій як технічна допомога. В Україні реалізуються проекти міжнародної технічної допомоги АПК, основними донорами по яких були ЄС, уряди США, Канади, Нідерландів, Німеччини та Швейцарії. Загальна сума залучених коштів по цих проєктах складає більше 100 млн. дол. США. Найбільший обсяг допомоги надає Агентство США з міжнародного розвитку. Значна технічна допомога в галузь АПК надходить з боку ЄС, співробітництво з яким є одним із головних пріоритетів зовнішньоекономічної політики України. В рамках технічного співробітництва України з ЄС було реалізовано проєктів на загальну суму близько 20 млн. євро [3].

Одним із найбільш розповсюджених механізмів залучення прямих інвестицій в Україну є створення спільних підприємств. Прямі інвестиції, які здійснює іноземний партнер, мають переваги перед кредитами й іншими формами іноземної участі у розвитку економіки приймаючої сторони, особливо в умовах кризи, оскільки спільні підприємства: відкривають простір для реконструкції та модернізації виробничого апарату без нової заборгованості. Вони можуть стати каталізатором розвитку приватного підприємництва; забезпечують надходження додаткових коштів для вкладання капіталу в економіку України й зумовлюють позитивні тенденції економічного росту; сприяють залученню сучасних технологій, ноу-хау у сфері менеджменту та маркетингу, а також створенню нових та збереженню існуючих робочих місць; іноземний партнер залучається до економічного життя країни; він зацікавлений у якнайвищій продуктивності та рентабельності капіталовкладень; завдяки перспективним та ретроспективним зв'язкам з'являються важливі імпульси для вітчизняного виробництва; стимулюють інтеграцію в систему міжнародного поділу праці, завдяки чому вони сприяють підвищенню конкурентоспроможності й створюють для партнера з України трамплін для експорту тощо.

Але слід не забувати про можливість негативних наслідків від залучення іноземних інвестицій у формі спільного підприємства: вітчизняні учасники певною мірою втрачають контроль над підприємствами; залучають ресурси, реалізуючи цілі, які можуть не збігатися з національними; в таких ситуаціях не виключений конфлікт інтересів держави та іноземного інвестора, в основі якого лежить дискримінація національного сектора економіки; істотна частина доходів стає власністю закордонного партнера й буде виплачуватись йому постійно пропорційно його частці у статутному фонді; проникаючи на зарубіжний ринок, можуть справляти стимулюючий вплив на національне підприємництво, поглинаючи фінансові нагромадження у вітчизняній та іноземній валюті та вступаючи в угоди з діючою на місцевому ринку олігополією.

Особливу увагу в Україні починають приділяти залученню венчурного капіталу в аграрний сектор. З цією метою створюють інвестиційні венчурні фонди і компанії. Нині в роботі таких фондів і компаній в Україні існують певні обмеження, які не сприяють проведенню ризикових інвестиційних операцій. Тому необхідно вжити заходів для створення особливого режиму їх функціонування, зокрема для залучення провідних банків України, які б могли підтримати ці фонди фінансово та надати їм свою інфраструктуру. Важлива перевага інвестиційного венчурного фонду полягає не

тільки в підтримці конкретного підприємства, а й в мобілізації кредитних ресурсів без урядових гарантій [9].

На державному рівні для аграрного сектору економіки України виникає нагальна потреба чіткого визначення пріоритетних галузей виробництва, куди в першу чергу повинні залучатися іноземні інвестиції. Про такі галузі мають бути проінформовані потенційні іноземні інвестори. Одним з базових критеріїв доцільності їх вибору повинна стати можливість досягнення ланцюгової реакції господарської активності й економічного росту у всій аграрній сфері як наслідку первинної ін'єкції капіталів. З огляду на вітчизняні потреби, а також досвід країн світу (зокрема, країн Східної Європи) для умов аграрної сфери України виокремлюються наступні пріоритетні сфери-адресати іноземних інвестицій: виробництво технологічного устаткування; виробництво тари й упакування; біотехнології в галузях переробної промисловості аграрної сфери; створення об'єктів соціальної інфраструктури [6].

У залежності від нагромадження досвіду залучення іноземних інвестицій його потрібно корегувати. Що стосується пільг у відзначених сферах, то вони повинні надаватися тільки тоді, коли вироблена продукція за технічними (технологічними) характеристиками не поступається найбільш розповсюдженим аналогам на ринках країн світу. Доцільність таких дій обумовлена ще і необхідністю стимулювання випуску конкурентноздатної продукції для потреб світового ринку [7].

Організаційно-економічний механізм інвестування як категорія є сукупністю економічних інструментів і методів регулювання, що забезпечують максимальну ефективність використання капіталу за зовнішніх та внутрішніх постійно змінюваних умов інвестиційного ринку [8]. Складові організаційно-економічного механізму інвестування аграрного сектору економіки відображено на рис. 1.

Рис. 1. Складові організаційно-економічного механізму інвестування аграрного сектору [8]

Взагалі під дефініцією «механізм» прийнято розуміти систему або спосіб, що визначає порядок певного виду діяльності, деяких ланок та елементів, що приводять їх у дію [12, с. 355], а також внутрішню будову, систему, сукупність станів і процесів, з яких складається звичайне явище [11]. В економічній літературі термін «механізм» часто використовується в поєднанні з означенням «економічний», «організаційний», «організаційно-економічний», «господарський», «ринковий» тощо, а в спеціальній літературі немає чіткого розмежування сфер застосування цих дефініцій.

Організаційно-економічний механізм інвестування в аграрній сфері АПК слід розглядати як систему організаційних, економічних, правових, управлінських і регулюючих дій, способів і процесів, які формують і впливають на порядок здійснення інвестиційної діяльності й протікання інвестиційних процесів у сільському господарстві, що приведе до досягнення очікуваних економічних, соціальних, екологічних та інших результатів.

Організаційно-економічний механізм інвестування в аграрній сфері АПК включає набір складових аграрної політики з формування інвестиційно-інноваційної спрямованості галузі, інфраструктури інвестиційного ринку, перелік суб'єктів і об'єктів інвестування, напрямів та інструментів активізації інвестиційних процесів у галузі. Важлива роль в організації інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств безперечно належить державі. Державна інвестиційна політика – це комплекс правових, адміністративних та економічних заходів держави, спрямованих на поширення й активізацію інвестиційних процесів чи їх гальмування. Аналіз світової практики інвестиційних процесів дає можливість виділити два типи державної інвестиційної політики: пасивну й активну. При першій – держава застосовує методи переважно правового й економічного характеру, обмежуючи безпосереднє адміністративне втручання в інвестиційні процеси до мінімуму, а при другій – усі методи і часто сама стає інвестором [13].

Організаційно-економічний механізм інвестування може набувати різних форм – від найпростіших до складно структурованих моделей. Важливою складовою організаційно-економічного механізму інвестування як на рівні національної, так і регіональних економік є інвестиційна політика. Реалізація останньої передбачає надання урядових гарантій для інвесторів та захисту інвестицій; здійснення державної підтримки високоефективних проектів із позабюджетних джерел; створення інформаційної бази даних ринку інвестицій та інвестиційних товарів; ефективного пошуку партнерів, який визначається критеріями оцінки й відбору інвестиційних проектів, переговорів та інвестиційних контрактів; системи страхування ризиків [5].

Враховуючи тенденції розвитку інвестиційних процесів у сільському господарстві, слід розглянути організаційно-економічний механізм інвестування в сільському господарстві (рис. 2).

Стратегічно важливим завданням формування організаційно-економічного механізму інвестування в сільському господарстві є здійснення виваженої інвестиційної

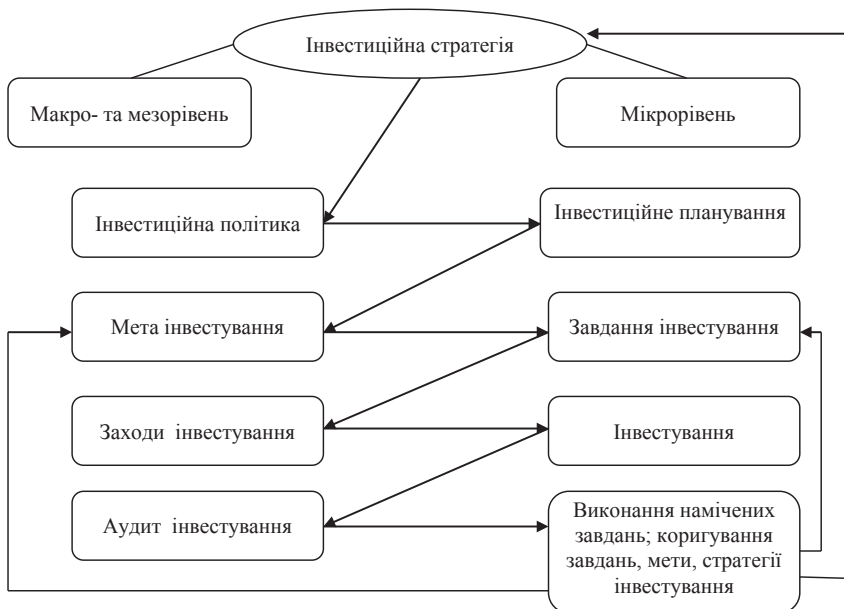

Рис. 2. Схема функціонування ефективного організаційно-економічного механізму інвестування в сільському господарстві

політики в галузі, яка повинна стати одним із найголовніших чинників виходу з інвестиційної й технічної кризи, в яку потрапив аграрний сектор економіки. На всіх рівнях управління інвестиційною діяльністю в сільському господарстві (загальнодержавному, обласному, районному рівнях і рівнях підприємств) необхідно розробити концепції, затвердити плани розвитку інвестиційної діяльності (інвестиційні проекти), здійснювати аудит їх виконання та корегувати, відповідно до поточної ситуації розвитку сільського господарства й економіки в цілому. Світовий досвід показує, що сучасний інвестиційний механізм повинен являти собою багатогалузеву, високотехнологічну й конкурентоспроможну систему, яка забезпечує зміцнення економічної незалежності та національної безпеки країни, гідний рівень життя народу й інтеграцію економіки у світовий ринок на рівноправних умовах [10].

Діючий механізм регулювання інвестиційного розвитку аграрного сектору економіки стосується переважно переробної промисловості з орієнтирами переважно на: упровадження передових технологій, що сприяє досягненню високої і стійкої конкурентноздатності продукції агровиробників на вітчизняному і світовому ринках; створення нових технологічно оснащених робочих місць, особливо в тих галузях аграрної сфери, де виробляються засоби виробництва для сільського господарства і переробної промисловості; досягнення збалансованості державного бюджету, задоволення платоспроможного попиту, рішення соціальних, екологічних проблем. На потенційних іноземних інвесторів поряд з відзначеними вище факторами діють і інші ринкові регулятори, що примушують їх відшукувати нові сфери вкладення капіталу, це: висока конкуренція на вже освоєних ринках збуту продукції, пошук у довгостроковій перспективі нових ринків; потреба в нових джерелах прибутку, обумовлена складним фінансово-економічним становищем.

Висновки. В умовах глобалізації залучення інвестицій є найбільш вагомим чинником економічного зростання, поліпшення економічної ситуації в країні та покращення добробуту населення. В аграрному секторі економіки залучення інвестицій виступає також засобом забезпечення продовольчої безпеки держави, гарантом розвитку всіх його сфер.

Україна володіє досить потужним, однак нереалізованим, інвестиційним потенціалом, розвиток якого стримується чинниками переважно макроекономічного характеру. Це дозволяє стверджувати про необхідність обґрунтування та імплементації виваженої політики, в межах якої доцільними є підвищення прозорості інвестиційного ринку, удосконалення системи захисту іноземних інвестицій, раціоналізація галузевого розподілу іноземних інвестицій шляхом розробки та впровадження системи заходів інвестиційного та структурного спрямування, спрощення регуляторних процедур ведення бізнесу. Реалізація вищезазначених заходів сприятиме підвищенню інвестиційної привабливості економіки України та її аграрного сектора на міжнародному ринку капіталу, що прискорить процес відтворення та нарощування їх потенціалу, соціально-економічний розвиток країни.

Формування сприятливого інвестиційного клімату, залучення іноземного капіталу та інвестиційних ресурсів, а також збільшення національних інвестицій поки що стримує ряд негативних чинників, найважливішими серед яких є: непослідовна і недосконала інвестиційна політика держави в аграрній сфері, в якій переважають принципи залишкового виділення коштів на потреби розвитку установ бюджетної сфери та на непряму підтримку проектів недержавних інвесторів; недосконалі механізми й схеми використання бюджетних коштів; нерозвиненість інноваційної інфраструктури; надмірний знос основних засобів і відсутність умов не лише для розширеного, а й простого їх відтворення; несприятливі умови для розвитку малого бізнесу на селі; низька ліквідність інвестицій; нерозв'язаність проблеми іпотеки; недостатнє фінансування заходів щодо розвитку шляхової мережі на селі; недосконалий механізм економічних відносин між галузями, що призводить до низької рентабельності капіталу та інвес-

тиційної привабливості окремих галузей сільського господарства. Різноманітність аспектів міжнародного руху капіталів обумовлює створення ряду механізмів залучення іноземних фінансових ресурсів у залежності від потреб країни та особливостей формування її інвестиційного клімату. Проте особлива увага уряду повинна спрямовуватись на визначення першочерговості застосування тих механізмів, що найбільшою мірою сприятимуть розвитку галузей аграрного сектору. Використання того чи іншого механізму залучення іноземних інвестицій має відбуватись з урахуванням науково обґрунтованих внутрішніх та зовнішньоекономічних пріоритетів України.

Організаційно-економічний механізм інвестування аграрного сектору економіки України забезпечить сприятливий інвестиційний клімат та залучення іноземних інвестицій в обсягах, необхідних для його повноцінного розвитку в умовах глобалізації за умов:

- забезпечення прогнозованості, гарантованості та широкого доступу державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників за бюджетними програмами;
- формування інтегрованих агропромислових підприємств і кооперативних об'єднань у сільській місцевості;
- запровадження пільгового оподаткування аграрних підприємств;
- посилення ролі держави у банківській системі, створення державного спеціалізованого банку (земельного, іпотечного, інвестиційного тощо), через який держава впливала б на кредитний ринок і кредитні відносини в галузі агропромислового виробництва;
- відновлення раціональних міжнародних господарських та науково-виробничих зв'язків, створення СП за участю іноземних інвесторів, сприяння розвитку ефективної взаємодії науки і техніки;
- надання допомоги і створення відповідних умов вітчизняним товаровиробникам, які експортують свою продукцію ікладають інвестиції в аграрне виробництво, орієнтоване на випуск конкурентоспроможних товарів;
- підвищення рівня платоспроможності населення, як основного первинного суб'єкта формування джерела внутрішніх інвестиційних ресурсів.

Список використаних джерел:

1. Гудзь О.С. Джерела формування фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств. *Облік і фінанси АПК*. 2007. № 3/5. С. 100.
2. Попова О. Агроінвестиції та доступ до землі : загострення суперечностей. Дзеркало тижня. URL: <http://gazeta.dt.ua/ECONOMICS> (дата звернення: 04.05.2015).
3. Дем'яненко М.Я. Стратегія розвитку агропромислового комплексу України. Проект. *Економіка України*. 2005. № 7. С. 112.
4. Закон України : «Про режим іноземного інвестування» від 19.03.1996 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua> (дата звернення: 04.05.2015).
5. Кісіль М.І. Проблема інвестиційного забезпечення сільськогосподарського виробництва та напрями її вирішення в перспективі. Стратегія використання аграрно-економічного потенціалу на основі активізації інноваційно-інвестиційної діяльності – об'єктивна передумова інтеграції країни в світове співтовариство : тези доп. міжнар. наук.-практ. конф. 18 трав. 2007 р. Ч. 2. Тернопіль : ТНЕУ, 2007. 346 с.
6. Лупенко Ю.О., Лупенко Є.І. Фінансування інвестицій у сільськогосподарське виробництво. *Економіка АПК*. 2010. № 10. С. 122–125.
7. Покатаєва О.В. Роль інвестицій у підвищенні конкурентоспроможності галузей економіки. *Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво*. 2011. № 3. С. 232–237.
8. Резнік Н.П. Організаційно-економічний механізм залучення інвестицій в агропромисловий комплекс України. *Економіка АПК*. 2013. № 7. С. 70–77.
9. Стратегія економічного розвитку України: Наук. зб. Відп. ред. О.П. Степанов. Київ : КНЕУ, 2002. 120 с.
10. Чорний Р.В. До питання залучення інвестиційних ресурсів в АПК України. *Галицький економічний вісник*. 2009. № 2. С. 177–180.
11. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Під заг. ред. В.Т. Бусел. Ірпінь : ВТФ «Перун», 2001. 1440 с.

12. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т.2. Редкол.: С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. Київ : Видавничий центр «Академія», 2001. 848 с.

13. Ланченко Є.О. Організаційно-економічний механізм інвестування в аграрній сфері АПК. *Наукові доповіді НАУ*. 2006. № 2(3). URL: <http://www.nbu.gov.ua/e-Journals/nd/2006-2/06leaic.pdf> (дата звернення: 04.05.2015).

References:

1. Gudzh', O.Ye. (2007), Dzherela formuvannia finansovykh resursiv silskohospodarskykh pidpriemstv [Sources of forming of financial resources of agricultural enterprises]. *Oblik i finansy APK*, vol. 5, p. 100.

2. Popova, O. Ahroinvestytsii ta dostup do zemli : zahostrennia superechnosti [Agroinvestment and access to earth: sharpening of contradictions]. *Dzherkalo tyzhnia*, vol. 8, available at: http://gazeta.dt.ua/ECONOMICS_7 (accessed 4 March 2015).

3. Dem'ianenko, M.Ya. (2005), Stratehiia rozvytku ahropromysloвого комплексу Ukrainy [Strategy of development of agroindustrial complex of Ukraine. Project], *Ekonomika Ukrainy*, vol. 7, p. 112.

4. The Verkhovna Rada of Ukraine (1996), The Law of Ukraine «About the mode of the foreign investing», available at: <http://zakon1.rada.gov.ua> (accessed 4 March 2015).

5. Ksil', M.I. (2007), Problema investytsiynoho zabezpechennia silskohospodarskoho vyrobnytstva ta napriamy yii vyrishennia v perspektyvi [A problem of the investment providing of agricultural production and directions of its decision is in a prospect], *Tezy dopovidej na Mizhnarodnij nauko-vo-praktychniy konferentsii* [Conference Proceedings of the International Economic Conference], Mizhnarodna Ekonomichna konferentsiya [International economic conference]. National University, Ternopil', Ukraine, p. 346.

6. Lupenko, Yu.O. and Lupenko, Ye.I (2010), Finansuvannia investytsii u silskohospodarske vyrobnytstvo [Financing of investments in agricultural production]. *Ekonomika APK*, vol. 10, pp. 122–125.

7. Pokataeva, O.V. (2011), Rol investytsii u pidvyshchenni konkurentospromozhnosti haluzei ekonomiky [A role of investments is in the increase of competitiveness of industries of economy]. *Derzhava ta regiony*, vol. 3, pp. 232–237.

8. Reznik, N.P. (2013), Orhanizatsiino-ekonomichniy mekhanizm zaluchennia investytsii v ahropromyslovyi kompleks Ukrainy [Organizationally economic mechanism of bringing in of investments in the agroindustrial complex of Ukraine]. *Ekonomika APK*, vol. 7, pp. 70–77.

9. Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman (2002), Stratehiia ekonomichnogo rozvytku Ukrainy [Strategy of economic development of Ukraine]. *Naukova zbirka*, Kyiv, Ukraine.

10. Chornyy, R.V. (2009), Do pytannia zaluchennia investytsiynikh resursiv v APK Ukrainy [To the question of bringing in of investment resources in APK of Ukraine]. *Galytskyy ekonomichnyy visnyk*, pp. 177–180.

11. Busel, V.T. (2001), *Velykyj tlumachnyj slovnyk suchasnoi ukrains'koi movy* [Great Dictionary of Modern Ukrainian], Irpen: WTF "Perun", Kyiv, Ukraine.

12. Mocherny, S.V. (2001), *Ekonomichna entsyklopediia: U tr'okh tomakh. T.2* [Economic Encyclopedia: In three volumes. Vol. 2]. Publishing House "Academy", Kyiv.

13. Lanchenko, E.O. (2006), Організаційно-економічний механізм інвестування в аграрній сфері АПК. [Organizational-economic mechanism of investment in agriculture APC]. *Naukovi dopovidi NAU*, available at: <http://www.nbu.gov.ua/e-Journals/nd/2006-2/06leaic.pdf> (accessed 4 March 2015).